

Programe și proiecte de cercetare pentru anul 2013

Institutul de Cercetări Socio-Umane din Sibiu este structurat pe mai multe colective de cercetare: *Istorie* (în cadrul căruia se realizează studii arheologice, de istorie a orașelor, de istorie a culturii și de istorie a minorităților);

Dialectologie săsească; Istoria literaturii române și etnologie; Sociologie.

În cadrul Institutului funcționează și *Comisia de Istorie a Orașelor din România*, a cărei activitate se conjugă cu cea a cercetătorilor din Institut specializați pe istoria orașelor. Susținerea cercetării din instituția noastră este realizată și prin intermediul celor trei asociații care funcționează pe lângă Institut: *Civitas Nostra, Cercetarea sibiană și Cercul de studii transilvane.*

Pentru anul 2013, cercetătorii ICSU Sibiu au în plan următoarele programe și proiecte de cercetare:

1. Cercetări fundamentale privind istoria orașelor din România.

a. *Atlas istoric al orașelor din România. Târgu Secuiesc* (termen de realizare 2013-2015);

b. *Bibliografia istorică a orașelor din România 2007-2012* (termen de realizare 2013-2015) –

dr. Vasile Ciobanu, dr. Anda-Lucia Spânu.

c. *Urbanismul medieval în Transilvania* (termen de realizare 2013-2015) – dr. Paul Niedermaier

d. *Arheologia urbană în Transilvania. De la o analiză istoriografică la crearea unei baze de date.*

Studiu de caz: Sibiu (termen de realizare 2013-2015) – dr. Maria Emilia Țiplic.

2. Mărturii arheologice de locuire și conviețuire în Transilvania de Sud, secolele VIII-XIII. a. *Spiritualitate și cultură materială în Transilvania – rit și ritual, monumente de cult* (termen de realizare 2013) – dr. Karl- Zeno Pinter.

3. Studii privitoare la limba și viața culturală a germanilor din România.

a. *Dicționarul graiurilor săsești din Transilvania, redactare parțială litera Sch* (termen de realizare 2013-2018) – dr. Sigrid Haldenwang.

b. *Sub semnul lui Apollo. Artiste din mediul german transilvănean în secolele XIX și XX* (termen de realizare 2011-2013) – dr. Gudrun-Liane Ittu.

4. Confluente europene în cultura și civilizația transilvană.

a. *Sibiul cultural între orient și occident* (termen de realizare 2012-2014) – dr. Gabriela Panțel și dr. Ilie Moise.

5. Rolul conștiinței sociale în schimbarea socială a lumii contemporane (termen de realizare 2012-2013) – dr. Dorel Morândău.

Apariții editoriale

Habitatul medieval în Transilvania

Semnalăm apariția volumului *Habitatul medieval în Transilvania*, București, Editura Academiei Române, 2012, autor Prof. dr. Paul Niedermaier.

Volumul, editat cu sprijinul Autorității Naționale Pentru Cercetare Științifică, cuprinde un număr de 380 de pagini și se adresează, în primul rând, specialiștilor din domeniul istoriei medievale, dar și altor categorii de cititori interesați de acest subiect. După cum precizează autorul în Introducere, cercetarea habitatului uman însumează parcurgerea și analiza unor documentelor istorice și se bazează, în egală măsură, pe o serie de concluzii din domeniul demografiei istorice, ale istoriei economice, dar și pe rezultatele unor descoperiri arheologice. Aceste sfere de cercetare sunt completate de altele, care reprezintă noi concluzii ale geografiei istorice și chiar lingvisticii și toponimiei.

Demersul profesorului dr. Paul Niedermaier se bazează pe alte repere decât cele de până acum, în care majoritatea lucrărilor gravitau în jurul descoperirilor arheologice, cu avantaje și dezavantaje în privința problemelor propriu-zise ale habitatului. Autorul punctează câteva din problemele generale ale habitatului uman, de care urmează să se ocupe în volum: multitudinea caracteristicilor teritoriului și ale structurii acestuia, evoluția și repartitia populației, numărul variabil al categoriilor de așezări, evoluția peisajului, cu referire la raportul existent între suprafețele libere și cele împădurite.

Pe baza unei metodologii originale, axată, în fapt, pe calcul aritmetic, rezultă o lucrare monumentală, care își propune să surprindă esența schimbărilor, astfel încât, în urma cercetărilor efectuate, se desprind mai multe concluzii, una din acestea fiind unitatea evoluțiilor generale în Europa, cu marcarea elementelor specifice României.

Capitolele principale ale volumului sunt: Caracteristicile geografice ale teritoriului, Structurarea habitatului, Evoluția populației, Fenomenul crizei agrare medievale, Așezările, Localitățile centrale, Populația urbană, Căi de comunicație, Transformarea peisajului. Volumul beneficiază de Anexe care cuprind bibliografia, lista și proveniența ilustrațiilor, indice de locuri geografice. Dispune, de asemenea, de un rezumat în limba engleză și de explicarea hărților și graficelor, tot în limba engleză.

Chiar dacă volumul s-a născut în urma unor cercetări laborioase, întinse pe parcursul a patru decenii, autorul nu are pretenția să fi epuizat toate informațiile aferente subiectului, lucru, de altfel, destul de greu de atins, chiar într-o abordare atât de vastă. Lucrarea de față reușește să contribuie substanțial la progresul în domeniul istoriei.

G. P.

ANIVERSĂRI

Sigrid Haldenwang 70

Colega noastră, dr. Sigrid Haldenwang, a împlinit, anul acesta, frumoasa vârstă de 70 de ani, prilej pentru noi să facem o trecere în revistă a activității sale profesionale.

S-a născut la Sibiu, în 15 martie 1943. A urmat cursurile Facultății de limbi și literaturi străine, București, secția germană, pe care le-a absolvit în anul 1966. În 1999, a obținut titlul de doctor în domeniul filologie.

După ce a activat ca profesoară de limba germană în diverse școli din județul Sibiu, s-a angajat la Institutul de Cercetări Socio-Umane din Sibiu, în 1971, fiind coautoare la editarea

Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania, care se redactează în cadrul institutului. În anul 2000, a devenit cercetător principal I.

Din anul 1986, este responsabilă de temă, principalele teme de interes științific fiind: lexicul graiurilor săsești din Transilvania din punct de vedere istoric; formarea cuvintelor (corpuri lingvistice) în graiurile săsești din Transilvania; etimologia unor cuvinte săsești provenite din dialectele din spațiul german; probleme de interferențe lingvistice în Transilvania.

Amintim funcțiile onorifice pe care le deține: membru în consiliu științific al Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu, membru în comitetul de redacție al revistelor: *Studii și comunicări de etnologie* și Anuarul ICSU Sibiu, membru în comitetul de redacție al *Germanistische Beiträge*, „Lucian Blaga”-Universität, Sibiu/Hermannstadt, Lehrstuhl für Germanistik, Universitätsverlag.

Face parte din Asociația *Cercetarea sibiană și Societatea de Studii Transilvane*.

Activitatea sa a fost încununată cu diverse premii: Premiul Academiei Române *Timotei Cipariu*, pentru volumul 5 (L) al Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania, împreună cu alți coautori, 1995; Premiul Hans-Christian și Beatrix Habermann pentru știință și cercetare, acordat de Siebenbürgisch-Sächsishe Stiftung, 2000.

Dr. Sigrid Haldenwang are o activitate publicistică prodigioasă, din care menționăm câteva titluri: Coautoare la 5 volume ale *Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania*, volumele: K, L, M, N-P, Qu-R, apărute la edituri de prestigiu (K la Editura Academiei Române, București și Editura Walter de Gruyter, Berlin, iar celelalte volume, la Editura Academiei Române și Editura Böhlau: Köln, Weimar, Viena); *Die Wortbildung des Adjektivs in der siebenbürgisch-sächsischen Mundart (Aufgrund der Mundartbelege vom Ende des 19. bis in die achtziger Jahre des 20. Jahrhunderts)*, Hora Verlag. Sibiu/Hermannstadt 1999; Dintre articolele științifice publicate în volume, amintim: *Aus den Arbeiten des Siebenbürgisch-Sächsischen Wörterbuchs: Das Bild des Anderen im multikulturellen*

Umfeld Siebenbürgens, în *Rumänisch-deutsche Kulturbegegnungen*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2008; *Das Siebenbürgisch-Sächsishe in der Sprachlandschaft Siebenbürgen*, în: *Deutsche Sprache und Kultur in Siebenbürgen*, Edition Lumière, Bremen 2009; *Das Wort “Dürpel” im Siebenbürgisch-Sächsischen: seine Rolle in Aberglauben, Brauch, Sitte*, în *Wortschatz und Sprachkontakt oberdeutscher Wörterbücher, Sprachatlanten und Sprachinseln*, Praesens Verlag, Viena, 2012; *Die Redaktion des Siebenbürgisch-Sächsischen Wörterbuchs nach festgelegten wissenschaftlichen Grundsätzen*, în *Norm und Abnorm in der deutschen Sprache und Literatur*, Verlag Karl Stutz, Passau 2013.

Colectivul ICSU Sibiu îi dorește sănătate și mult succes în activitatea de cercetare. Î

La mulți ani !

Ilie Moise 65

Alt aniversat este dr. Ilie Moise, care a împlinit vârsta de 65 de ani. S-a născut la Cut, județul Alba, la 13 feb.1948 A urmat Facultatea de Filologie a Universității „Babeș –Bolyai” Cluj-Napoca (1967–1972), specializarea *folclor literar românesc*. Din 1993, este doctor în filologie, specialitatea folclor literar. La institut, este angajat din anul 1988. Începând cu anul 2000, este profesor univer-sitar (folclor și etnologie) la Facultatea de Litere și Arte a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

Dr. Ilie Moise este, din 1977, secretar al Asociației Folcloriștilor și Etnografilor din județul Sibiu și inițiator al *Arhivei de folclor* a AFES, redactor-șef al publicației *Studii și comunicări de etnologie*, periodic al Academiei Române, membru în colegiul de redacție al revistelor: *Cercetări de limbă și literatură* (Sibiu), *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu*, *Acta Musei Porolissensis* (Zalău) și *Revista de etnografie și folclor* (București). Colaborator la *Dicționarul*

general al literaturii române. Membru fondator al Societății de Științe Etnologice din România și al Comisiei de Folclor și Etnologie a Academiei Române. A participat la campaniile de cercetări etnologice organizate de: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj (Sălaj – 1968, Maramureș – 1971 și Bihor – 1972), Institutul de Etnografie și Folclor București (Valea Hârtibaciului – 1973, Mărginimea Sibiului – 1976), Muzeul Tehnicii Populare Sibiu (Țara Oltului în 1973–1974 și Mărginimea Sibiului în 1975; 1978). Coordonator al cercetărilor etnologice organizate de Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu pe Valea Târnavelor (1993–1994) și în Mărginimea Sibiului (2000–2003).

În anul 1990, a beneficiat de o bursă de studii la „Künzich Institut”, Freiburg im Breisgau – Germania, iar în anul 1999, i s-a decernat premiului *Ethnos* pentru cercetare.

Rezultatele activității științifice au fost sintetizate în zeci de articole, dar și în volume de referință din care spicuim: *Butea junilor*, Revista Transilvania, Sibiu, 1977, *Eternități sibiene*, Editura Imago, Sibiu, 1998, *Confrerii carpatice de tineret: ceata de feciori*, Editura Imago, Sibiu, 1999, *Folcloristica sibiană*, Editura Imago, Sibiu, 1999, *Folclor românesc*, Editura Alma Mater, Sibiu, 2001, *Proiecții etnografice în comerț și turism*, Alma Mater, Sibiu, 2002, *Sibiu – repere etnologice*, Editura Honterus, Sibiu, 2004, *Quo vadis, cultura populară?*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2005, *Sub semnul ceremonialului*, Editura Aronda, Cluj, 2007, *Casa Cut*, Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, Editura Universitaria, Craiova, 2013.

Colectivul nostru îi urează viață lungă și putere de muncă. **La mulți ani!**

Dorel Morândău 60

Dr. Dorel Morândău este cercetător în cadrul ICSU Sibiu, secția de Sociologie. S-a născut la Hunedoara, în 6 ianuarie 1953. A absolvit Facultatea de Filosofie București, Secția de Sociologie, în 1976. În 1999, a obținut doctoratul în sociologie la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. În perioada 1976-1988 a lucrat la biblioteca Astra, ca șef serviciu informare și documentare științifică. Din 1988, este cercetător la ICSU Sibiu, iar din 1993, cadru didactic la Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu.

Este membru în Biroul Executiv al Consiliului de Conducere al Asociației Române de Sociologie; membru în colegiul de redacție al Revistei de Sociologie a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu; membru în colegiul de redacție al Revistei Universitare de Sociologie, Universitatea de Stat din Craiova; membru în colegiul de redacție al *Anuarului Acta Universitatis Cibiniensis*, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

Principalele teme de interes sunt: metodologia cercetării științifice, sociologia educației, sociologia culturii, sociologia schimbărilor sociale, psihosociologia negocierii, sociologia intelectualității.

Din vasta sa activitate publicistică, enumerăm câteva titluri: *Sociologia Comunicării*, Editura Fundației Alma Mater, Sibiu, 2001; *Intelectualii și schimbarea socială în societatea românească în tranziție*, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2002; *Forme ale capitalului implicate în acțiunea socială a actorilor sociali*, în *Revista de Sociologie*, nr. 2, 2004; *Sociologie Generală*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2002; *Globalizarea – o analiză conceptuală*, în vol. *Globalizarea și identitatea socioculturală*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2005; *Metodologia cercetării sociale*, Ediție revizuită, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2012.

La împlinirea vârstei de 60 de ani, colectivul ICSU Sibiu îi dorește, pe mai departe, o activitate încununată de succes. **La mulți ani!**